גרויסע פאלקס-פארזאמלונג דאנערשטאג אדרעסירט פון יוסף בּאראַץ און חיים גרינבּערג 8.30 אוונט אין פרץ-זאל אויפזיכט: וויניפעגער פאלעסטינער ארבעטער קאמיטעט

זון אויפגאנג — 5.42. זון אונטערגאנג — 7.17.

וועטער: קלאר און מילד

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910 PUBLISHED DAILY

דאס אידישע ווארט

THE GATEWAY OF THE WEST.

THE ISRAELITE PRESS

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע עטאבלירט אין 1910 דערשיינט יעדן טאג

Vol. 21, No. 74. Winnipeg, April 14, 1931. Published Daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג דינסטאג כ׳ ניסן, תרצ״א.

די פארהאנדלונגען צווישן אידישער אגענטור און רעגירונג אפּגעלייגט

אידישע קאלאניסטן אין קרים קריגן שפּייז פון רעגירונג

18 טויזענט קאלאניסטן האבן ניט קיין ברויט ביז נייעם יאר

(ספּעציעל פאר "דאס אידישע ווארט")

מאסקווע, אפּר. 14 (איטא). — 18,340 אידישע קאלאניסטן אין קרים וועלן פארזארגט ווערן מיט שפּייז פון דער רעגירונג, צוליב א מאנגל אין שפּייז וואס הערשט דארטן, — ווי עס ווערט דא אפיציעל אנאנסירט.

דער שפּייז קאמיסאריאט אנאנסירט אז אט די אלע אידישע קאלאניסטן וועלן קריגן מאנאטלאכע פּארציעס פון ברויט, צוקער און טאבאק, ביז די תבואה וועט אראפּגענומען ווערן פון די פעלדער, און דאן וועלן די קאלאניסטן דארפן אויסצאלן פאר דעם מיט תבואה.

אין קווינס טעאטער

"די אייביקע כלה", לעבנס בילד אין דריי אקטן מיט געזאנג, וועט געשפּילט ווערן מארגן (מיטוואך אוונט), צום דריטן מאל אין קווינס טעאטער. די גאנצע יעקב קאהען (בערלין) טרופּע באטייליקט זיך אין דער אויפפירונג.

עני ליליען שפּילט די הויפּט ראל, און יעקב קאהען (בערלין) שפּילט די ראל פון א 70 יאריקן זקן. צוליב דעם דערפאלג פון דער פארשטעלונג דערווארטעט די טרופּע צו שפּילן מארגן פאר א גרויסן עולם.

דיסקרימינאציעס וועלן טרייבן אידן צו פארברעכנס, זאגט ווייז

(ספּעציעל פאר "דאס אידישע ווארט")

ניו־יארק, אפּר. 14 (איטא). — דיסקרימינאציעס קעגן אידן אין באשעפטיקונג אין ניו־יארק און אין די פאראייניקטע שטאטן בכלל וועלן טרייבן צו א לעבן פון פארברעכנס די אידן וואס קאנען ניט געפינען קיין געזעצלאכע באשעפטיקונגען צוליב זייער אידישקייט, — האט רבי סטיווען ווייז געווארנט אין זיינער א דרשה.

אלטער מאן פאלגט נאך זיין ווייב אין קבר

טאראנטא, אפּר. 14. — טשארלס פ. בוירקע, 95 יאריקער זקן, האט פארענדיקט זיין לעבן ארייננאטעמענדיק גאז. מיט איניקע וואכן צוריק איז ביי אים געשטארבן זיין פרוי, און ער האט זיך געפילט זייער דערשלאגן און האט קאנטיק באשלאסן נאכצופאלגן זי אין קבר.

ועד לאומי בעט העברייאישע לערער צוריקצוקערן זיך צו דער ארבעט

(ספּעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

ירושלים, אפּר. 14 (איטא).— א ספּעציעלע פּלענארע זיצונג פון׳ם ועד־לאומי איז אפּגעהאלטן געווארן אין תל־אביב און האט זיך פארצויגן א גאנצע נאכט. די זיצונג האט פארהאנדלט די לאגע אין די העברייאישע שולן אין לאנד און האט באשלאסן צו בעטן די לערער, וואס זיינען ארויס אין סטרייק, צוריקצוקערן זיך גלייך צו דער ארבעט.

—(::)—

היינט י. באראַץ ביי יוגנט פארזאמלונג

צו דער געלעגנהייט פון י. באראַצ׳ס באזוך אין שטאט, אלס דעלעגאט פון דער "הסתדרות", ארדנט איין דער הנוער העובד היינט, דינסטאג, אין ציון זאל, א גרויסע יוגנטלאכע מאסן פארזאמלונג, וואו באראַץ וועט איבערגעבן א גרוס פון די ארץ־ישראל׳דיקע יוגנטלאכע — צו די וויניפּעגער.

י. באראַץ האט וויכטיקעס איבערצוגעבן צום היגן יוגנט, און אלע נאציאנאל־יוגנטלאכע פון שטאט זיינען געבעטן ניט צו פארפעלן די פארזאמלונג.

—(:-:)—

פּאדערן מער אויפמערקזאמקייט צו מיטלקלאס קאלאניזאציע

(ספּעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

ווארשע, אפּר. 14 (איטא). — אכציק דעלעגאטן זיינען געווען אנוועזנד ביי דער קאנפערענץ פון דער ציוניסטישער פראקציע "עת לבנות" וואס ווערט דא אפּגעהאלטן. די הויפּט רעדנער זיינען געווען גאטליב און לעוויט, וועלכע האבן קריטיקירט וויצמאנס פּאליטיק פון פארשטענדיקונג מיט דער בריטישער ארבעטער רעגירונג און דאס וואס ער פארשטייט ניט די נויטווענדיקייט פון מיטלקלאס קאלאניזאציע אין ארץ־ישראל.

—(::)—

נארט ענדער פּראטעסטירן קעגן שניידן שול באדינונג

אז די פּלענער צו שניידן אויסגאבן פון דער סקול באָרד דורך פארקלענערן די שול באדינונג האבן ארויסגערופן גרויס אומצופרידנהייט אין דער נארט־ענד, איז צו זעען פון דעם, וואס אפילו די "נארט־ענד רייט פּייערס אסאסיאיישאן", וועלכע איז פאראינטערעסירט אין קלענערע שטייערן האט באשלאסן צו פּראטעסטירן קעגן די פּלענער, וואס וועלן באווירקן צו שלעכטן די בילדונג פון די קינדער. "ווי די הוצאות זאלן ניט געשניטן ווערן, אבער דאס טאר ניט געטאן ווערן אויפ׳ן חשבון פון דער בילדונג פון די קינדער", האבן די שטייער־צאלער גע׳טענה׳ט אויף זייער פארזאמלונג לעצטן אוונט.

די פארזאמלונג האט דערוויילט א דעלעגאציע וואס וועט באזוכן די זיצונג פון סקול באָרד היינט אוונט, וואו די פארגעשלאגענע רעדוקציעס וועלן פארהאנדלט ווערן, און זי וועט אויסדריקן איר פּראטעסט. די דעלעגאציע פארטרעט אידישע, אוקראינישע פוילישע און אנדערע שטייער־צאלער פון נארטענד, און זי באשטייט פון מר. בלאק, מר. געלמאן, מר. וואלאוויץ און מר. קראוועצקי.

א סך אנדערע דעלעגאציעס ווערן דערווארטעט ביי דער זיצונג.

—(::)—

אידישע דראמאטישע אויפפירונג אין קאלגארי

קאלגארי, אלט. — די דראמאטישע סעקציע פון׳ם קאלגאריער אידישן ליטעראטור פאראיין, וועלכע פירט דא אויף אידישע דראמעס פון צייט צו צייט פאר די לעצטע צען יאר, וועט דא שליסן דעם סעזאן מיט אן אויפפירונג זונטאג, אפּריל 19טן, 8.30 אוונט, אין זאל פון פרץ־אינסטיטוט.

עס וועט געשפּילט ווערן ה. פּעניגשטיינס באוואוסטע מעלאדראמע אין 4 אקטן "וואו זיינען מיינע קינדער", וועלכע איז דערפאלגרייך געשפּילט געווארן אין אמעריקאנער און אייראפּייאישע אידישע טעאטערס.

עס ווערט דערווארטעט, אז אלע אידן פון קאלגארי און אומגעגנט זאלן ניט פארפעלן די געלעגנהייט. די סעקציע פארזיכערט אן אנגענעמע פאר שעה פאר׳ן עולם.

—(::)—

מאראנץ ברידער, דריי גודס, אפּגעברענט

דער דריי גודס געשעפט פון מאראנץ ברידער, אויף סעלקירק עוועניו, האט אפּגעברענט נעכטן אוונט. די איינצלהייטן פון דער שריפה און ווי גרויס עס איז דער שאדן, איז דערווייל אומבאקאנט.

מ׳וווארט אויף אן ענטפער אויף דער איינלאדונג צו דער אראבישער עקזעקוטיווע

(ספּעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

לאנדאן, אפּר. 14 (איטא).— די צווייטע האלב פון די פארהאנדלונגען צווישן דער אידישער אגענטור און דער בריטישער רעגירונג, וועלכע האבן זיך געזאלט אנפאנגען היינט, זיינען ווידער אפּגעלייגט געווארן, ווי דער "איטא" איז באקאנט געווארן.

עס ווערט פארשטאנען, אז דער דאטום צו באנייען די פארהאנדלונגען וועט באשטימט ווערן ערשט דאן, ווען די אראבישע עקזעקוטיווע וועט צושיקן איר ענטפער צו דער איינלאדונג פון דער בריטישער רעגירונג צו שיקן א דעלעגאציע קיין לאנדאן צו באטייליקן זיך אין די פארהאנדלונגען.

שיסעריי אין בודאפּעסטער שול איז געווען ארגאניזירט

רעגירונג באטייליקט זיך אין לויה פון אנטיסעמיטישן קרבן

בודאפּעסט, אפּר. 14 (איטא).— איבער צען טויזנט מענשן האבן זיך באטייליקט אין דער לויה פון יעווגעני ראט, אידישער סטודענט דערמארדעט פון אנטיסעמיטן. ביי דער לויה זיינען צווישן אנדערש געווען גראף קלעבעלסבערג, בילדונגס מיניסטער; דער מעיאר פון בודאפּעסט און דער פּאליציי שעף.

די אפּערע מיט דער שיסעריי אין בודאפּעסטער שול דעם צווייטן טאג פסח, ווען אן אונגארישער אינזשענער האט געטויט איין אידן און פארוואונדעט פיר, האט אנגענומען א נייע סענסאציאנעלע ווענדונג. די פּאליציי האט אנטדעקט, אז די שיסעריי איז ניט געווען קיין אינדיווידועלער אקט פון א משוגענעם, נאר ס׳איז געווען א פאראויס אויסגעפּלאנטע קאנספּיראציע פון אנטיסעמיטן.

גרויסער זיג פון רעפּובליקאנער אין שפּאנישע מוניציפּאלע וואלן פאראורזאכט ערנסט רעגירונגס קריזיס

מאדריד, שפּאניע, אפּר. 14. — די רעפּובליקאנער האבן אפּגעהאלטן גוואלדיקע זיגן אין די זונטאגדיקע מוניציפּאלע וואלן אין לאנד, וואס קאן פירן אדער צו דער גרינדונג פון א מיליטערישער דיקטאטור, אדער צו א נייער רעפּובליקאנישער רעגירונג, וואס וועט אפשר אראפּזעצן דעם קעניג פון׳ם טראן.

דריי פון די וויכטיקסטע מיניסטארן פון דעם ניט־לאנג געגרינדעטן מאנארכיסטישן קאבינעט אונטער פּרעמיער אזנאר האבן דעם קעניג שוין אריינגעשיקט זייער רעזיגנאציע. איינער פון זיי, גראף ראמאנאנעס, אינערן מיניסטער, האט דערביי דערקלערט דעם קעניג, אז דער רעפּובליקאנער זיג איז געווען "א קאטאסטראפאלער", און אז ער קאן זיך ניט באטייליקן אין א רעגירונג וואס הערשט דורך מאכט. די באמערקונג ווערט אויסגעטייטשט ווי אן אנדייטונג, אז די רעגירונג פּלאנעוועט א מיליטערישע דיקטאטור, צו וואס ער שטימט ניט איין.

קלאנגען טראגן זיך ארום, אז אויף פּרעמיער אזנאר האט אנגעגעבן זיין רעזיגנאציע, נאר דער קעניג איז נאך ניט אנטשלאסן וואס צו טאן. ער האט ניט קיין באזונדער חשק צו א מיליטערישער דיקטאטור, אבער פון דער אנדערער זייט, ווען ער באשטימט איצט א ליבעראלע רעגירונג, וועט זי זיכער דורכפירן פּארלאמענט וואלן. און, ווי ס׳איז צו זעען פון די זונטאגדיקע מוניציפּאלע וואלן, איז די שטימונג אין לאנד אן איבערוועגנדיק רעפּובליקאנישע, און א נייער פּארלאמענט וועט אזוי גוט ווי זיכער מאכן א סוף צו דער מאנארכיע.

דראעט דעם קעניג מיט׳ן גורל פון לואי דעם 16טן

בארצעלאנא, אפּר. 14. — קאלאנעל פראנציסקא מאציא, פירער פון די קאטאלאנישע סעפּאראטיסטן, האט אין א רעדע פון באלקאן, אדרעסירנדיק אן עולם וואס האט געפייערט דעם רעפּובליקאנישן זיג אין די מוניציפּאלע וואלן, דערקלערט, אז קעניג אלפאנסא מוז גיין פון׳ם טראן. אויב דער קעניג וועט פּרובירן צו קעניגן מיט גוואלד, וועט ער טיילן דעם גורל פון לואי דעם 16טן (דעם פראנצויזישן קעניג וואס איז געשטארבן אויף דער גילאטינע אין דער גרויסער רעוואלוציע).

מיניסטער קריטיקירט סאסקאטשעוואנער אנטי־פראנצויזישע געזעצן

אטאווא, אפּר. 14.— האנ. מאריס דופּרע, סאליסיטאר דזשענעראל, האט ביי דער עפענונג פון דער סעסיע פון הויז נעכטן, נאך די פסח וואקאציעס, אין א קורצער רעדע שארף אטאקירט די סאסקאטשעוואנער נייע שול געזעצן, וואס באשריינקען די רעכט פון דער פראנצויזישער שפּראך.

מר. דופּרע, א פראנצויז, איז א גראדואירטער פון אקספארד און ער רעדט אן אויסגעצייכנטן ענגליש.

"די געזעצן דורכגעפירט אין סאסקאטשעוואן קעגן דער פראנצויזישער שפּראך" האט מר. דופּרע געזאגט, "זיינען א באליידיקונג פאר די קאנאדער וואס לעבן דא פאר 14־15 דורות. עס איז געווען אין נאמען פון גאט אבער אין דער פראנצויזישער שפּראך, וואס דער ערשטער צלם איז געהייליקט געווארן אויף קאנאדער באדן. קענען די דאזיקע געזעצן מוז איך פּראטעסטירן, און איך האף, אז זיי וועלן צוריקגעצויגן ווערן".

מר. דופּרע האט געלויבט די שטעלונג פון פּרעמיער בענעט ביי דער אימפּעריאלער קאנפערענץ. דאס האט ארויסגערופן א סארקאסטישן ענטפער מצד וו. ר. מאָטהערוועל, געוועזענער אגריקולטור מיניסטער, וועלכער האט געמאכט צו קליינגעלט מר. בענעטס אויפטועז ביי דער קאנפערענץ און דערנאך זיין רעדע אין רעדשיינא, וועלכע, ווי ער זאגט, האט דעם פאר מער אבסאלוט גארנישט ניט געגעבן.

סטרייק אין קיי. בי. בי. גייט שוין אריבער אין צווייטער וואך

היינט איז שוין דער אנפאנג פון דער צווייטער וואך זינט די ארבעטער פון דער קיי. בי. בי. מאנופעקטשורינג קאמפּאני זיינען ארויסגעגאנגען אין סטרייק, דערפאר וואס מען האט געשניטן זייערע שכירות, און קיין ענדערונג אין דער לאגע איז נאך דערווייל ניטא, ניט קוקנדיק וואס עס זיינען שוין פארגעקומען עטלאכע קאנפערענצן צווישן די יוניאן באאמטע און די באלעבאטים.

אין דעם קיי. בי. בי. פּלענט זיינען ניט געווען קיין ארבעטער זינט דער סטרייק האט זיך אנגעפאנגען. עס ווערט פארשטאנען, אז די ארבעט פון דער זיקער פירמע ווערט געמאכט אין אנדערע שעפּער, און דער פּראוואלטער פון דעם קיי. בי. בי. פּלענט האט נעכטן אוונט געזאלט אפּפארן אויף א געשעפט רייזע קיין מאנטרעאל, וואו ער וועט פארברענגען דריי וואכן צייט, און פאר דער אורזאך וועט עס אוממעגלאך זיין צו אראנזשירן א סעטלמענט איידער ער וועט זיך צוריקקערן.

די באאמטע פון דעם טריידס און לייבאר קאנסיל און פון דער גארמענט ווארקערס יוניאן האבן ביז נעכטן אוונט ניט געהאט קיין נייעס צו מעלדן וועגן דעם גאנג פון דעם סטרייק.

קאטאסטראפע איז געווען אויף סי. ען., ניט סי. פּי.

דורך א טעות פון דעם זעצער איז נעכטן געווען געמאלדן אין "דאס אידישע ווארט", אז עס איז פארגעקומען א קאטאסטראפע אויף א סי. פּי. אר. אייזנבאן ארום עדסאן, אלבערטא. די קאטאסטראפע איז פארגעקומען אויף א סי. ען. אר. אייזנבאן און ניט אויף א סי. פּי. אר., ווי עס איז געווען געמאלדן.

צווייטער קרבן פון אלקאהאלישער פארגיפטונג געשטארבן

וויליאם ה. ריטשארדסאן איז נעכטן 3.30 אזייגער פארטאג געפונען געווארן ליגנדיק אין א הילפלאזן צושטאנד אויף מיין סטריט, ארום רופּערט סטריט, ער איז אפּגעפירט געווארן אין דער צענטראלער פּאליציי סטאנציע און שפּעטער מיט צוויי שטונדן איז ער דארטן געשטארבן. מען גלויבט אז ער איז געווען א קרבן פון אלקאהאלישער פארגיפטונג. דער פּראווינציעלער קאראנער וועט מאכן אן אויספארשונג וועגן דעם ענין.

ווען מען האט אריינגעפירט ריטשארדסאן אין פּאליציי סטאנציע האט ער אנגעהויבן צו קומען צו זיך. דער "דזשיילער" האט מיט א האלבע שטונדע פאר זיין טויט אים באזוכט אין זיין צעל און ער האט אים געטראפן שלאפנדיק געשמאק, און ווען ער איז אריינגעקומען צו אים א צווייטן מאל האט ער אים געפונען א טויטן.

דאס איז דער צווייטער פאל אין די לעצטע דריי טעג וואס אן ארעסטירטער איז געשטארבן הינטער די גראטעס. שבת אינדערפרי איז פרענק פיליפּס, וועלכער איז בעסער באוואוסט אלס "קיקאפו", געשטארבן אין דער פּראווינציעלער טורמע, פון דער ווירקונג פון "ראבינג אלקאהאל", וואס ער האט אליין דערציילט דער פּאליציי, אז ער האט עס געטרונקען.

—(:-:)—

מאסקווער קירכן געפאקט לכבוד פאסכע

מאסקווע, אפּר. 13. — טויזנטער פרומע "פּראוואסלאווע" האבן נעכטן איבערגעפאקט מאסקווער הונדערטער קירכן צו פייערן פאסכע. גלייכצייטיק האבן יונגע אטעאיסטן דורכגעפירט דעמאנסטראציעס איבער די גאסן פון שטאט, מאכנדיק חוזק פון רעליגיע.

די אטעאיסטן האבן אין די גאסן געפייערט בלומר׳שטדיקע פאסכע צערעמאניעס, אין וועלכע זיי האבן אפּגעלאכט פון די גלחים און דער רעליגיע. זייערע פּלאקאטן האבן געטראגן די אויפשריפטן "נידער מיט יעזוס קריסטוס" און "לאנג לעבן זאל דער לעניניזם".

בערזע מעקלער, עלעוואטאר אייגנטימער און באנקירן פארטיידיקן תבואה ספּעקולאציע ביי פארהער

א. פ. ווהייט, פּרעזידענט פון וויניפּעגער גריין עקסטשענדזש, זאגט אז תבואה ספּעקולאנטן לייגן אריין מער געלט ווי זיי נעמען ארויס, העלפנדיק אזוי דעם פארמער

דער ערשטער טאג פון׳ם פארהער ביי דער קאמיסיע וואס זוכט אונטער דעם תבואה פארקויף, אונטער דער פארזיצערשאפט פון סער דזשאזיא סטעמפּ, איז געווען א טאג פאר דער תבואה ספּעקולאציע. די עדות ביים פארהער זיינען געווען פארשטייער פון גריין עקסטשטיינדזש, פון די עלעוואטארן און פון די בענק, און זיי זיינען אלע געווען איינשטימיק, אז די תבואה ספּעקולאציעס זיינען א גוטע זאך און זיי העלפן ארויס דעם פארמער צו קריגן א בעסערן פּרייז פאר זייער תבואה.

די קאמיסיע האלט דא איצט אפּ אירע זיצונגען אין ראיאל אלעקסאנדרא האטעל. אויסער דעם פארזיצער, באטייליקן זיך אין איר הויפּט־ריכטער בראון, פון סאסקאטשעוואן; און סערפארד עוואנס, פון וויניפּעג. טרעווערס סוועטמאן, קיי. סי., איז ראטגעבער פאר דער קאמיסיע; אייזעק פּיטבליידא, קיי. סי., און א. ע. האסקין, קיי. סי., פארטרעטן דעם וויניפּעגער גריין עקסטשטענדזש, און א. מ. בינגאר, קיי. סי., אטאווא, און ר. ה. מיליקען, קיי. סי., רעדזשיינע, פארטרעטן דעם ווייץ פּול.

דער הויפּט עדות ביים פארהער נעכטן איז געווען א. פ. ווהייט, פּרעזידענט פון וויניפּעגער גריין עקסטשענדזש, און א "פיוטשורס בראוקער" מיט לאנגער דערפארונג. ער האט דערקלערט, אז די תבואה ספּעקולאנטן לייגן אריין מער געלט ווי זיי נעמען ארויס און זיי העלפן זייער פיל ארויס דעם מארק אויסקויפנדיק די פארבליבענע תבואה ("העדזשעס"), העלפנדיק אזוי דעם פארמער צו קריגן א בעסערן פּרייז.

עס איז אזוי אויסגעקומען, אז דעם ספּעקולאנטס אזארט אינסטינקט העלפט דעם פארמער, און סער דזשאזיא סטעמפּ האט דערויף באמערקט: "איז עס ניטא קיין וועג אין וועלכן דאס וואלט געקאנט געמאכט ווערן פאר א באשעפטיקונג וואס פארדינט א געוויסע באלוינונג? עס איז אביסל דערווידער צו דיינקען, אז א נוצלאכע פונקציע היינגט אפּ אן א ספּעקולאנטס אינסטינקט".

דער פארזיצער האט ווייטער נעפרעגט אויב דער דורכשניטלאכער פארמער קאן גלויבן אזא זאך. מר. ווהייט האט געענטפערט, אז ווען מען קאן דעם פארמער איבערצייגן, אז די תבואה ספּעקולאנטן לייגן אין דער בערזע אריין מער געלט ווי זיי נעמען ארויס, וואלט ער ניט באאומרואיקט זיך אזוי איבער דער פראגע פון תבואה ספּעקולאציע.

פארשטייער פון עלעוואטארן האבן עדות געזאגט, אז דער "פיוטשורס" מסחר באשיצט דעם פּראדוצירער. באנק פארטרעטער האבן עדות געזאגט, אז די אפּשאפונג פון "פיוטשורס" וואלט שווער באווירקט די פינאנסירונג פון דער תבואה באוועגונג און פרייזן וואלטן געפאלן, ווייל די הענדלער וואלטן געוואלט זיך פארזיכערן קעגן אנווער, און זיי וואלטן פארקויפט ביי דער ערשטער בעסטער געלעגנהייט.

דזשיימס א. ריטשארדסאן איז היינט דער ערשטער עדות ביים פארהער וואס עפנט זיך היינט 10 אינדערפרי.

פארהייראטע ארבעטסלאזע וועלן קריגן ארבעט פון דער שטאט

אויף דער זיצונג פון סיטי קאונסיל לעצטן אוונט איז באשלאסן געווארן אונטערצואיילן זיך מיט די שטאטיקע ארבעטן, אזוי אז יעדער פארהייראטער ארבעטסלאזער אויף די רעליף ליסטן זאל באזארגט ווערן מיט ארבעט. צווישן אנדערש, וועלן די הינטער־געסלאך (לעינס) אויסגעגליינט ווערן מיט געמאלענע שטיינער לאך אויפ׳ן חשבון פון רעליף.

אלדערמאן מעיבענק, פארזיצער פון דער רעליף קאמיסיע, גלויבט, אז עס וועט געלינגען צו באזארגן מיט ארבעט אלע פארהייראטע ארבעטסלאזע.

א פארשלאג פון אלד. גרעי, אז די ארבעטסלאזע וואס קריגן שטאטיקע ארבעט זאלן באצאלט ווערן מיט געלט, וואס זאל אראפּגערעכנט ווערן פון זייער רעליף, איז דערקלערט געווארן אויסער ארדענונג, ווייל דערויף מוז מען פריער מאכן א "נאטיס אף מאושאן". מר. גרעי האט דאן געגעבן נאטיס, און דער פארשלאג וועט פארהאנדלט ווערן אויף דער קומענדיקער זיצונג פון׳ם סיטי קאונסיל.

קעגנערשאפט צו נייע שטאטיקע שטייערן אין לעגיסלאטור

די פּראווינציעלע לעגיסלאטור האט נעכטן פארהאנדלט די בקשה פון וויניפּעג צו אמענדירן איר טשארטער צו דערלויבן איר ארויפלייגן נייע שטייערן. עס ווייזט זיך ארויס, אז דער ביל וועט ארויסרופן שטארקע קעגנערשאפט. ס. דזש. פארמער האט נעכטן דערווייל אטאקירט דעם "פּאל טעקס" (קאפּ שטייער).

אנב - אורחא

פון מארק

א אידישער קאנגרעס

ווען מען רעדט וועגן ארגאניזירן די אידישע כחות פאר דער לייזונג פון די ספּעציפיש אידישע עקאנאמישע פּראבלעמען דא אין לאנד, מוז אונז ארויף אויפן זינען דער געדאנק פון א באנייטן אידישן קאנגרעס.

דאס וואלט אייגנטלאך געדארפט זיין דער ריכטיקער צוטריט צו דער לייזונג פון די פּראבלעמען פאר וועלכע מיר ווערן שוין אוועקגעשטעלט: א קאנגרעס וואלט דאך געדארפט קאנצענטרירן ארום זיך אלע בויענדיקע און שאפנדיקע פאלקס כחות, וואס וואלטן זיך געקאנט פארמעסטן מיט די פּראבלעמען.

און די פּראבלעמען זיינען ניט קיין לאקאלע: זיי זיינען אל־קאנאדער און אל־אמעריקאנער, און דא זיינען זיי בלויז דערווייל א קליינע איבער׳חזר׳ונג פון דעם וואס עס קומט פאר אין מזרח אייראפּע, וואו די אידישע דעקלאסירונג האט שוין דערגרייכט א קאטאסטראפאלן כאראקטער.

און דער קאנגרעס געדאנק וואלט אונז געדארפט לאגיש פירן צום געדאנק פון אן אלוועלטלאכן אידישן קאנגרעס, וואס וואלט געדארפט שטודירן די אידישע לאגע אומעטום און פאראייניקן די אידישע כחות פאר׳ן ווידעראויפבוי פונ׳ם אידישע לעבן אין זיין גאנצער ברייט.

* * *

אבער ליידער זיינען מיר נאך ניט דערוואקסן צום געדאנק פון א אידישן קאנגרעס — א אידישן קאנגרעס פאר אונז אליין.

מען האט געקאנט ביי אונז האבן קאנגרעסן "פאר אונזערע ברידער אויף יענער זייט ים", זייער דערפאלגרייכע קאנגרעסן, סיי אין די פאראייניקטע שטאטן און סיי אין קאנאדע.

דער אמעריקאנער אידישער קאנגרעס האט ניט געזשאלעוועט די בעסטע רעזאלוציעס פאר די מזרח אייראפּייאישע אידן, — ביז מינדערהייט רעכט. אפילו בנוגע ארץ־ישראל איז ער געווען ברייטהארציק: ווי די "יאהודים" פון איין זייט, און די "גענאסן" פון דער צווייטער זייט, האט עס ניט געשמעקט, האבן זיי זיך ניט צופיל גע׳עקשנ׳ט, ווען דער קאנגרעס האט אנערקענט די באלפור דעקלאראציע.

ווי ס׳איז אבער געקומען צו אידישע פּראבלעמען אין אמעריקע גופא, האט מען א פּאטש געטאן איבער טיש און דערקלערט: "קאנגרעס געשלאסן!", — ניט אויפגעלייזט, נאר אויף תמיד געשלאסן.

אויסער א קליין הייפעלע פּראגרעסיווע נאציאנאליסטן האט קיינער ניט אויסגעזעצט קעגן דעם.

אויף דעם קאנאדער אידישן קאנגרעס, וואו אט דער לעצטער עלעמענט איז געווען א סך בעסער פארטראטן, האט מען שוין גראד יא אנגענומען געוויסע רעזאלוציעס וועגן אן ארגאניזירטן אידישן לעבן דא, און א פּערמאנענטער קאמיטעט איז דערוויילט געווארן, מיט אפּטיילונגען איבער׳ן גאנצן לאנד.

אבער אין מעשים האבן זיך אויסגעדריקט בלויז די רעזאלוציעס, וואס האבן געהאט א שייכות צו "אונזערע ברידער מעבר לים". פאר אן ארגאניזירטן אידישן לעבן דא האט מען קיין זאך ניט געטאן, ווייל די אידישע פירער האבן באמת קיינמאל ניט געהאט קיין ערנסטע אבזיכטן עטוואס צו טאן.

און דער קאנגרעס איז אזוי אויסגעגאנגען פון בלוטלאזיקייט.

* * *

איך וויל דא ניט ריידן וועגן סטיווען ווייזעס קאנגרעס, וואס איז אייגנטלאך א דופּליקאציע פון מארשאלס "אמעריקען דזשואיש קאמיטע".

דער דאזיקער קאנגרעס אינטערעסירט זיך אויך איבערהויפּט מיט אויסלאנד און פאר אמעריקאנער אידנטום אנערקענט ער בלויז איין ספּעציפיש אידישן פּראבלעם: אנטיסעמיטיזם און דיסקרימינאציעס, וועלכע ער, דער "קאנגרעס", דארף, הייסט עס, באקעמפן, אויך ווי די א. דזש. ק., דורך מוסר׳ן די אנטיסעמיטן און דורך "שעמען זי זיך, הער קאזאק!"

דאס איז דאך, יעדנפאלס, ניט דער קאנגרעס, וועגן וועלכן מיר ריידן. ס׳איז ניט אונזער קאנגרעס.

* * *

באלד נאך די טרויעריקע געשעענישן אין פּאלעסטינע אין אויגוסט, 1929, האט מען אין וויניפּעג, וואס איז געווען דער הויפּט כח אין באוועגן דעם צוזאמענרוף פונ׳ם קאנגרעס פון 1918, אנגעהויבן ערנסט ריידן וועגן צוזאמענרוף פון א נייעם קאנאדער אידישן קאנגרעס.

די ציוניסטן האבן געפּילט, אז א דאנק דער דערהויבענער שטימונג פונ׳ם קאטאסטראפאלן מאמענט איז די צייט גינסטיק פאר׳ן צוזאמענרוף פון א קאנגרעס: דאס פאלק וועט גיין.

איז געווארן א מחלוקת: די ציוניסטן (איינשליסנדיק די פּוע״צ) האבן געפּילט, אז די שטימונג באלאנגט צו זיי, — ס׳איז זייער צרה, און דער קאנגרעס דארף דערפאר זיין פאר ארץ־ישראל.

די "פּאלקיסטן" (לאמיר זיי אזוי אנרופן) האבן אבער געוואלט רייטן אויף דער ארץ־ישראל׳דיקער שטימונג צו אן אלגעמיינעם אידישן קאנגרעס.

פון דעם ענין איז באלד גארנישט געווארן. די שטימונג האט זיך באלד אויסגעוועפּט, — נאך איידער די צדדים האבן זיך צייט געהאט אפילו גוט אויס־טענה׳ן.

* * *

איצט איז פאר מיר קלאר, אז דער

(שלוס אויף לעצטער זייט)

מאסן-פארזאמלונג ביי הנוער-העובד היינט 8.30 אוונט אין ציון-זאל ח׳ י. באראַץ א גרוס פון הנוער העובד אין ארץ־ישראל קומט אלע! אויפזיכט: הנוער העובד